

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Latvių literatūra	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: asist. dr. Laura Laurušaitė Kitas (-i): asist. dr. Agnė Navickaitė-Klišauskienė, doc. dr. Eglė Žilinskaitė-Šinkūnienė, doc. dr. Vytautas Rinkevičius	VU FilF BKKI Baltistikos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
pirmoji	Privalomasis (Lietuvių filologija ir latvių kalba, gretutinės Latvistikos studijos), pasirenkamasis (Lietuvių filologija ir šakos)

Igyvendinimo forma	Vykdyimo laikotarpis	Vykdyimo kalba (-os)
auditorinė	rudens	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiam	
Išankstiniai reikalavimai: –	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): <i>nėra</i>

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas
Per šio dalyko studijas siekiama ugdyti gebėjimą dirbti grupėje, analitinį ir kritinį mąstymą, latvių literatūros kaip kultūros proceso supratimą ir gebėjimą ją analizuoti.

Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentai gebės dirbti komandoje, diskutuoti ir spręsti įvairius klausimus latvių literatūros tematika;	Įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija.	Kaupiamasis vertinimas: darbas per seminarus, pranešimas ir egzaminas
gebės analizuoti, apibendrinti ir kritiškai vertinti skirtingų laikotarpių literatūros procesus;	Probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas, pranešimo parengimas ir pristatymas	
gebės apibūdinti pagrindinius latvių literatūros raidos etapus ir tuo metu kūrusius autorius, gebės diskutuoti apie šių autorių kūrinį reikšmę ir įtaką literatūros procesui	Probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas, pranešimo parengimas ir pristatymas	

gebės analizuoti, interpretuoti ir vertinti perskaitytus latvių literatūros kūrinius, susieti juos su Latvijos istorijos ir kultūros reiškiniams	Probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas, pranešimo parengimas ir pristatymas	
gebės apibrėžti ir analizuoti svarbiausius latvių literatūros etapus, palyginti juos, paaiškinti jų panašumus bei skirtumus	Probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas, pranešimo parengimas ir pristatymas	
gebės išvelgti latvistinę literatūrinę ar kultūrinę problemą ir ja parengti pranešimą	Probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas, pranešimo parengimas ir pristatymas	
gebės viešai pristatyti pranešimą ir apginti savo nuomonę	Pristatymo rengimas	Pranešimas

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
<p>1. Latvių kultūros sistemos formavimasis ikinacionalinėje raštyje: nuo kronikų iki pirmojo romano</p> <p>Ankstyvieji latvių raštai kaip utilitariniai ir didaktiniai tekstai; vokiečių įtaka latvių kultūrai; specifiškai latviško kultūros kodo atsiradimas; daina – klasikinių baltų literatūrų vertybinis centras; jaunalatviai ir tautinis romantizmas; epinės literatūros pradžia: pirmasis latvių romanas ir <i>A. Pumpuro</i> epas <i>Lačplēsis</i> kaip nacionalinių, mitologinių ir folklorinių paradigmų konstrukcija; dramaturgijos užuomazgos.</p>	2		4				6	10	<p>Bendroji informacija, įvadiniai skaitiniai (pasirinktinai: <i>Gothardas Frydrichas Stenderis, Garlybas Helvigas Merkelis, Neregys Indrikis</i> ir kt.; jaunalatviai (<i>Krišjanis Valdemaras, Krišjanis Baruonas, Atis Kruonvaldas, Auseklis, Juris Alunanas</i> ir kt.). <i>Andrėjo Pumpuro</i> epo <i>Lačplēsis</i> ir brolių <i>Kaudzyčių</i> romano <i>Matininkų laikai</i> aptarimas. Kritinės literatūros skaitymas.</p> <p>Literatūra: Pumpurs A., <i>Lāčplēsis</i> (bet kuris leidimas) / Pumpuras, A. <i>Lačplēsis</i>, 1959. Gaižiūnas S., <i>Kultūros tradicijos baltų literatūrose. XX a. paralelės ir kontaktai</i>, 1989, psl. 53–60. Butkus V., <i>Latvių literatūros eskizai: iki XIX a. pabaigos</i>, 1998, psl. 9–25, 73–86. Berelis G., <i>Latviešu literatūras vēsture. No pirmajiem rakstiem līdz 1999. gadam</i>, 1999, psl. 13–25.</p>

<p>2. Latviu literaturos kanono formavimosi pradzia XIX a. ir XX a. sanduroje (poezija, proza, dramaturgija) Modernios nacijos gimimas; artėjimas prie Europos literatūrinių procesų; profesionalaus rašytojo vaidmens susiformavimas; poslinkis nuo didaktikos link literatūriškumo; romantizmo, simbolizmo ir psichologinės prozos išsigalėjimas; literatūra kaip introspektyvios žmogaus savivertės liudytoja; idealo kultas ir jo glorifikacija; neoromantinės asmenybės tapsmas; universalizmas kaip pasaulėvaizdžio principas</p>	2		2		4	10	<p>Literatūros kūrinių skaitymas ir aptarimas (pasirinktinai: <i>Rainis, Aspazija, Rūdolfs Blaumanis, Janis Puorukas, Eduardas Veidenbaumas, Augustas Deglavas, Andrievas Niedra, Janis Jaunsudrabinis, Anna Brigaderė</i> ir kt.). Pranešimų literatūros temomis rengimas ir pristatymas. Kritinės literatūros skaitymas.</p> <p>Literatūra: Hausmanis V., Briedis R., <i>Latviešu literatūras vēsture</i>, 1 tomas, 1998, psl. 181–198. Berelis G., <i>Latviešu literatūras vēsture. No pirmajiem rakstiem līdz 1999. gadam</i>, 1999, psl. 25–50. Gaižiūnas S., „Janio Rainio dvasinio likimo linija: tarp šiaurės ir pietų“, Janis Rainis, <i>Poezija. Dramos</i>, sud. Kęstutis Nastopka, 1998, psl. 755–779.</p>
<p>3. Natūrali literatūros proceso raida tarpukario latviu poezijoje, prozoje ir dramaturgijoje Paradigmų kaita nuo tautinio romantizmo link ekspresionizmo; romano variacijos: nuo „žmogus pasaulyje“ (socialinės kritikos romanai) iki „pasaulis žmoguje“ (psichologiniai romanai); estetikos ir poetikos dinamiškumas; verlibro išsigalėjimas poezijoje; <i>A. Čakas</i> kaip kultūros tipas; urbanistinė Rygos vaizdinija; lietuvių literatūra Latvijoje</p>	2		4		6	10	<p>Literatūros kūrinių skaitymas ir aptarimas (pasirinktinai: <i>Janis Ezerinis, Aleksandras Grynas, Anšlavs Eglytis, Aleksandras Čakas, Vilis Plūduonis, Janis Sudrabkalnas, Martinis Zyvertas</i> ir kt.). Pranešimų latvių literatūros temomis rengimas ir pristatymas. Kritinės literatūros skaitymas.</p> <p>Literatūra: Hausmanis V., Briedis R., <i>Latviešu literatūras vēsture</i>, 2 tomas, 1999, psl. 58–76. Berelis G., <i>Latviešu literatūras vēsture. No pirmajiem rakstiem līdz 1999. gadam</i>, 1999, psl. 67–74, 84–99. Nastopka K., <i>Lietuvių ir latvių literatūrų ryšiai</i>, 1971, psl. 327–348.</p>
<p>4. Latviu literatūra sovietmečiu tarp estetikos ir politikos Pagrindiniai autoriai; socrealizmo diktatas ir priverstinė rašytojo misija; ideologizuotos kalbos spąstai ir Ezopo kalba; poetinės kalbos transformacija (<i>I. Ziedonio</i> fenomenas); naujų autoritetų atsiradimas ir ideologiją</p>	4		8		12	10	<p>Latvių autorių kūrinių skaitymas ir aptarimas (pasirinktinai: <i>Ojars Vacietis, Imantas Zieduonis, Maris Čaklajās, Albertas Belas, Regina Ezera, Visvaldis Lamas, Mara Zalytė, Margeris Zarinis</i> ir kt.; <i>Dzintaras Suodumas, Gunaras Janovskis, Zenta</i></p>

<p>peržengiantys eksperimentai (<i>M. Zarinis, A. Belas</i>); agresyvi „Piktųjų mergaičių“ („Niknās meitenes“) kūryba; sovietmečio pervertinimo problemos Latvijoje; laiką peržengiantys eksperimentai (<i>M. Zarinis</i>) baltiškų aspiracijų poetai (<i>U. Bērzinis, J. Ruokpelnis, K. Skujeniekas</i>)</p> <p>Liminalumo refleksija latvių egzodo literatūroje Išvietinimo konceptualizavimas; literatūros, brendusios tarpkultūrinėse sandūrose, specifika; išėiviškos tapatybės variantiškumas: nuo nostalgijos iki prisitaikymo; latvių legionas ir karo romanai; lietuvių ir latvių egzodo literatūros palyginimas; baltiškiosios tapatybės atramos išėivijoje; Niujorko latvių poetų literatūrinė grupė „Pragaro virtuvė“ („Elles kēķis“)</p>						<p><i>Maurinia</i> ir kt.; <i>Uldis Bērzinis, Janis Ruokpelnis, Knutas Skujeniekas</i> ir kt.). Pranešimų latvių literatūros temomis rengimas ir pristatymas. Filmo apie <i>K. Skujenieką</i> ir <i>V. Braziūną</i> „Arčiau žemės anapus upės“ peržiūra ir aptarimas su filmo režisierė <i>V. Jonkute</i>. Kritinės literatūros skaitymas.</p> <p>Literatūra: <i>Berelis G., Latviešu literatūras vēsture. No pirmajiem rakstiem līdz 1999. gadam</i>, 1999, psl. 105–130, 149–181. <i>Gaižiūnas S., Baltų Faustas ir Europos literatūra</i>, 2002, psl. 616–626. <i>Laurušaitė L., Tarp nostalgijos ir mimikrijos: lietuvių ir latvių pokario išėivijos romanai</i>, 2015, psl. 134–157.</p>	
<p>5. Latvių literatūra atkūrus nepriklausomybę: įvairovės ir eksperimentų arena Pagrindiniai latvių literatūros proceso dalyviai prozininkai; ryškiausi debutantai; „niūriosios undinės“; latvių literatūros žanrinės dominantės – nuo esė iki biografinio romano; tradicijos lūžis ir postmodernistiniai eksperimentai; Sibiro patirtys literatūroje; grįžtanti latvių egzodo kūryba ir vieningo latvių literatūros lauko susiformavimas; <i>P. Brūveris</i> kaip baltiškumo matas</p>	2	6			8	10	<p>Literatūros kūrinių skaitymas ir aptarimas (pasirinktinai: <i>Nuora Ikstena, Laima Muktupavela, Gundega Repšė, Inga Abelė, Paulas Bankovskis, Guntis Berelis, Andra Neiburga, Karlis Vērdinis, Juris Kruonbergas, Pēteris Brūveris</i> ir kt.). Pranešimų apie naujausią latvių poeziją ir prozą (pagrindinius autorius ir jų kūrybos bruožus) rengimas ir pristatymas dviem grupėmis, kino filmų peržiūra ir aptarimas (pasirinktinai: <i>Rīgas sargi, Cilvēka bērns, Baiga vasara</i> ar kt.). Kritinės literatūros skaitymas.</p> <p>Literatūra: <i>Cimdiņa, A., Jaunākā latviešu literatūra: žanru pārskati, teorija un kritika</i>, 2007, psl. 10–40. <i>Vaičekauskaitė-Stepukonienė I., Naujasis lietuvių ir latvių romanas: raidos tendencijos 1988-2000-taisiais</i>, 2006, psl. 139–157. <i>Berelis G., Postmodernisms un latviešu literatūra</i>, 2001, 92–101.</p>

<p>6. Literatūrinių paradigų kaita XXI a. latvių literatūroje Postmodernizmo kaip literatūros kanoną paneigiančio reiškinių įsigalėjimas; žanrų irimas ir difuzija; intertekstualumas latvių literatūroje; kūniškumo prioritetas; masinės kultūros invazija; desakralizacija</p> <p>Istorijos rehabilitacija šiuolaikinių latvių romanų serijoje „Mes. Latvija, XX amžius“ (2014–2018) Nacionalinės istorijos perrašymas grožine forma; latviškosios tapatybės permąstymas; biografinių romanų reikšmė; menkstantys postmodernistiniai eksperimentai; grįžimas prie realistinio pasakojimo, naratyvinio prado</p> <p>Šiuolaikinė latvių (e)migracijos proza kaip kintančio baltų mentaliteto liudininkė Labilaus nomadinio identiteto įsigalėjimas; naujos temos literatūroje; nusistovėję stereotipai apie kitas tautas; vertybių konfrontacija; socialinės atminties atrofija</p>	4		8				12	10	Literatūros kūrinių skaitymas ir aptarimas auditorijoje (pasirinktinai: <i>Inga Žoludė, Maris Bērzinis, Arno Jundzė, Vilis Lacytis, Andra Manfeldė, Laima Kota, Alvilas Bergas, Tomas Kreicbergas</i> ir kt.). Pranešimų rengimas ir pristatymas. Kritinės literatūros skaitymas. Literatūra: Vėrdiņš K. (sudarytojas), <i>Latviešu literatūra 2007–2015</i> , 2018, psl. 15–29. Berelis G., <i>Need šo ābolu. Tas ir mākslas darbs. Postmodernisms un latviešu literatūra</i> , 2001, p. 212–238. Ceplis R., <i>Latviešu literatūra 2000–2006</i> , 161–170. Laurušaitė L., <i>Literatūra, mobilumas, imago. Lietuvių ir latvių XXI a. (e)migracijos patirtys</i> , 2019, psl. 143159.
7. Pranešimo rengimas								10	
8. Pasiruošimas egzaminui, egzaminavimo laikymas								12	Per seminarus nagrinėtos literatūros peržvalga, kurso kartojimas.
Iš viso	16		32				48	82	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Kaupiamasis vertinimas; minimalus išlaikymo slenkstis – 45% taškų.			
Egzaminas	50	Modulio pabaigoje	Egzaminą sudaro 2 atvirojo tipo klausimai, į kuriuos studentas turi pateikti atsakymą remdamasis kurso programa.
Pranešimas pasirinkto autoriaus kūrybos tema (apie 15 min.)	30	Pasirinktu metu	Kurso pradžioje duodamas temų sąrašas LietFil albos. Pranešimas vertinamas pagal šiuos kriterijus: <u>Pranešimo struktūra</u> : 1 balas pranešimo struktūra aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (įvadas, dėstymas, išvados, literatūros ir šaltinių sąrašas); <u>Pranešimo koncepcija (įvadas)</u> : 1 balas pagrįstas temos pasirinkimas, aiškiai suformuluotas tikslas ir uždaviniai; <u>Turinys</u> : 5 balai tema atskleista išsamiai, remiamasi naujausia literatūra, nėra dalykinių klaidų, visi teiginiai pagrįsti, iliustruoti pavyzdžiais; <u>Išvados</u> : 1,5 balo išvados pagrįstos; <u>Minties rišlumas</u> : 0,5 balo

			<p>mintys dėstomos rišliai, logiškai ir aiškiai; <u>Komunikaciniai aspektai</u> (kontaktas su publika): 0,5 balo kalba, mimika ir gestai orientuoti į klausytoją, pranešėja(s) bendrauja su publika, atsako į užduotus klausimus, diskutuoja; <u>Kalba</u>: 0,5 balo dėstoma moksliniu stiliumi, kalbos priemonės vartojamos taisyklingai.</p>
Darbas per seminarus	20	Visą semestrą	<p>2 taškai: aktyviai dalyvauja diskusijose, tinkamai atsako į klausimus, tinkamai formuluoja mokslo problemas ir klausimus auditorijai. 1 taškas: dalyvauja diskusijoje, tinkamai atsako į užduodamus klausimus. 0 taškų: diskusijoje nedalyvauja.</p>

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
1. Nastopka K.	1971	<i>Lietuvių ir latvių literatūrų ryšiai</i>		Vilnius: Vaga
2. Gaižiūnas S.	1989	<i>Kultūros tradicijos baltų literatūrose. XX a. paralelės ir kontaktai</i>		Vilnius: Vaga
3. Butkus V.	1998	<i>Latvių literatūros eskizai: iki XIX a. pabaigos</i>		Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla
4. Hausmanis V., Briedis R.	1998	<i>Latviešu literatūras vēsture</i>	1 tomas	Rīga: Zvaigzne ABC
5. Hausmanis V., Briedis R.	1999	<i>Latviešu literatūras vēsture</i>	2 tomas	Rīga: Zvaigzne ABC
6. Berelis G.	1999	<i>Latviešu literatūras vēsture. No pirmajiem rakstiem līdz 1999. gadam</i>		Rīga: Zvaigzne ABC
7. Hausmanis V., Briedis R.	2001	<i>Latviešu literatūras vēsture</i>	3 tomas	Rīga: Zvaigzne ABC
8. Berelis G.	2001	<i>Neēd šo ābolu. Tas ir mākslas darbs. Postmodernisms un latviešu literatūra</i>		Rīga: Atēna
9. Gaižiūnas S.	2002	<i>Baltų Faustas ir Europos literatūra</i>		Panevėžys: Baltoskandijos akademija
10. Vaičekauskaitė-Stepukonienė I.	2006	<i>Naujasis lietuvių ir latvių romanas: raidos tendencijos 1988-2000-taisiais</i>		Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla
11. Cimdiņa A. (sudarytoja)	2007	<i>Jaunākā latviešu literatūra: žanru pārskati, teorija un kritika</i>		Rīga: ŠU leidykla
12. Ceplis, R.	2007	<i>Latviešu literatūra 2000-2006</i>		Rīga: Valters un rapa
13. Laurušaitė L.	2015	<i>Tarp nostalgijos ir mimikrijos: lietuvių ir latvių pokario išeivijos romanai</i>		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas

14. Vērdiņš K. (sudarytojas)	2018	<i>Latviešu literatūra 2007-2015</i>		Rīga: LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts
15. Laurušaitē L.	2019	<i>Literatūra, mobilumas, imago. Lietuvių ir latvių XXI a. (e)migracijos patirtys</i>		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
Papildoma literatūra				
16. Cimdiņa A.	2000	<i>Teksts un klātbūtne</i>		Rīga: Jumava
17. Lūse D.	2000	<i>Latviešu trimdas proza</i>		Rīga: Jumava
18. Hausmanis V., Kalnačs B.	2004	<i>Latviešu drāma 20. gadsimta pirmā pusē</i>		Rīga: Zinātne
19. Briedis R.	2006	<i>Latviešu literatūras hronika sastatījumā ar notikumiem pasaulē un Latvijā 1888-1944</i>	1 tomas	Rīga: Valters un Rapa
20. Briedis R.	2006	<i>Latviešu literatūras hronika sastatījumā ar notikumiem pasaulē un Latvijā 1945-2005</i>	2 tomas	Rīga: Valters un Rapa
21. Cimdiņa A.	2006	<i>Dzīve tekstā. Raksti par literatūru</i>		Rīga: Atēna
22. Lūse D.	2008	<i>Latviešu literatūra un 20. gadsimta politiskās kolīzijas</i>		Rīga: Valters un Rapa
23. Kalnačs B., Sprindytė J., Undusk J. (eds)	2009	<i>300 Baltic Writers: Estonia, Latvia, Lithuania: a reference guide to authors and their works</i>		Vilnius: Institute of Lithuanian Literature and Folklore
24. Lāms O., Cimdiņa A.	2010	<i>Lāčplēša ceļš pasaulē: latviešu eposs un Eiropas eposu tradīcijas</i>		Rīga: Zinātne
25. Kalnačs B.	2011	<i>Baltijas koloniālā drāma. Modernitāte, koloniālisms un postkoloniālisms latviešu, igauņu un lietuviešu dramaturģijā</i>		Rīga: LFMI
26. Butkus V., Jonkutė V. (sudarytojai)	2015	<i>Baltiška, tautinė, regioninė savimone baltų literatūrose ir kultūrose / Baltiskā, tautiskā, reģionālā pašapziņa baltu literatūrās un kultūrās / Baltic, national, regional identity in Baltic literatures and cultures: straipsnių rinkinys</i>		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
27. Gūtmane Z.	2019	<i>Totalitārisma traumu izpausmes Baltijas prozā</i>		Rīga: LU literatūras, folkloras un mākslas institūts